

Osobné zabezpečenie sa používa v prípade, ak nie je možné použiť kolektívne zabezpečenie, a to z akýchkoľvek dôvodov. Osobné zabezpečenie sa skladá z jednotlivých prvkov a každý tento prvok musí spĺňať určité požiadavky, o čom autorizovaná osoba vydá certifikát výrobu.

Tie prvky sú:

- bezpečnostné lano,
- bezpečnostný postroj,
- skracovač lana,
- samonavijacia kladka,
- bezpečnostná brzda,
- karabínka,
- sedačka,
- a iné prípravky.

Druhy prác vo výškach a nad voľnou hĺbkou

Rebríky sa môžu používať ako pracovné stanovišťa na prácu vo výške len za okolností, za ktorých nie je odôvodnené používanie iných, bezpečnejších pracovných prostriedkov z dôvodu nízkej miery rizika a krátkeho času používania, alebo takých charakteristík miesta, ktoré zamestnávateľ nemôže zmeniť. To znamená, že rebríky môžeme používať len na krátkodobé, fyzicky nenáročné práce pri použití jednoduchého náradia. Za jednoduché náradie však nemôžeme považovať tie náradia, ktoré by zamestnanca ohrozili na jeho živote a zdraví. Preto na rebríkoch sa nesmú vykonávať práce, pri ktorých sa používajú pneumatické nástroje, vstrelovačie prístroje, reťazové píly a iné nebezpečné nástroje. Rebríky musia byť dostatočne pevné a riadne udržiavané. Rebríky musia byť umiestnené tak, aby sa zabezpečila ich stabilita počas používania. Prenosné rebríky musia byť postavené na stabilnom, pevnom, nepohyblivom podklade primeranej veľkosti tak, aby priečky rebríka boli vodorovné. Počas používania prenosných rebríkov sa musí zamedziť pošmyknutiu pätiiek tým, že sa postrannice zaistia na ich dolných alebo horných koncoch alebo v blízkosti akýmkoľvek protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným zabezpečením s rovnakým účinkom.

Práce na lešení

Každé lešenie musí byť odborne navrhnuté, montované a udržiavané, aby bolo bezpečné. Spôsob stavby lešenia je uvedený v technických podmienkach výrobcu a v slovenských technických normách.

Po montáži lešení, lešenie musí byť prekontrolované odborne spôsobilou osobou:

- a, pred ich prevzatím,
- b, v pravidelných intervaloch,
- c, po prestavbe, dočasnom prerušení prác, mimoriadnych poveternostných vplyvoch a po každom vplyve na ich pevnosť a stabilitu.

Za odborne spôsobilú osobu považujeme lešenára, ktorý vlastní platný lešenársky preukaz.

Práca na streche

Pri práci na streche sa musia zamestnanci chrániť a, proti pádu zo strešných plášťov na voľných okrajoch, b, proti skĺznutiu z plochy strechy pri jej sklone nad 25 stupňov, c, proti prepadnutiu cez strešnú konštrukciu.

Zabezpečenie proti pádu zo strechy nielen po obvode, ale aj do svetlíkov, technologických a iných otvorov je splnené použitím ochrannej alebo záchytnej konštrukcie, alebo použitím osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu.

Pri použití rebríkov sa ako zabezpečenie proti skĺznutiu na streche so sklonom nad 45 stupňov od vodorovnej roviny musí použiť aj osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu jednotlivých osôb vykonávajúcich stavebné práce.

Stavba komína a jeho oprava zo strechy so sklonom nad 10 stupňov sa musí vykonávať len z vodorovnej pracovnej plochy, ktorá musí mať šírku najmenej 0,6 m.

Spoločné pracoviská

Ak zamestnanci viacerých zamestnávateľov plnia úlohy na spoločnom pracovisku tak, že môže byť ohrozená ich bezpečnosť alebo zdravie, je spolupráca zamestnávateľov a týchto osôb pri prevencii, príprave a vykonávaní opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, koordinácia činností a vzájomná informovanosť súčasťou uzavretých zmlúv.

Zmluva určí, kto z nich je povinný vytvoriť podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov na spoločnom pracovisku a v akom rozsahu.

Zamestnávatelia, ktorých zamestnanci plnia úlohy na spoločnom pracovisku, sú povinní navzájom sa informovať najmä o možných ohrozeniach, preventívnych opatreniach a opatreniach na poskytnutie prvej pomoci, na zdolávanie požiarov, na vykonanie záchranných prác a na evakuáciu zamestnancov. Tieto informácie je každý zamestnávateľ povinný poskytnúť svojim zamestnancom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť.

V prípade, ak máte otázky, neváhajte a kontaktujte príslušný inšpektorát práce, kde Vám radi poskytnú bezplatné poradenstvo k problematike týkajúcej sa BOZP a pracovnoprávných vzťahov.

Kontakty na inšpektoráty nájdete na webovej stránke www.nip.sk

Národný inšpektorát práce

PRAVIDLÁ DOBREJ PRAXE

BOZP pri stavebných prácach

**Národný inšpektorát práce
odbor riadenia inšpekcie práce**

Autor: Ing. Jaroslav Niskáč
E-mail: jaroslav.niskac@ip.gov.sk
Tel: 055/797 99 19
0907 929 037

September 2011

Úvod

Predkladaný leták je vydávaný na pomoc zamestnávateľom podnikajúcim v odvetví stavebného priemyslu a zamestnancom tohto odvetvia.

Bezpečnostné predpisy

Právna úprava ochrany človeka v pracovnom procese i ostatných aspektov bezpečnosti práce je zabezpečená sústavou bezpečnostných predpisov, ktoré obsahujú záväzné, resp. platné ustanovenia (príkazy, zákazy, pokyny, limity, parametre, kritériá, postupy, a pod.) majúce za cieľ vytvorenie predpokladov pre bezpečnosť práce. Tieto predpisy upravujú napr. základné bezpečnostné požiadavky, požiadavky bezpečnosti technických zariadení a technológií, pracovné prostredie, bezpečné manipulácie s bremenami, prácu s látkami zdraviu škodlivými, podmienky práce žien a mladistvých, požiadavky bezpečného správania sa človeka na pracovisku a pod.

Zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, sa vzťahuje na zamestnávateľov a zamestnancov vo všetkých odvetviach výrobnjej sféry a nevýrobnej sféry. Obsahuje všeobecné zásady prevencie, ktoré je **zamestnávateľ povinný** uplatňovať na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane zabezpečovania informácií, vzdelávania a organizácie práce a prostriedkov. Zákon č. 124/2006 Z. z. platný od 01. 07. 2006. Zákon zamestnávateľovi ukladá zabezpečovať, aby pracoviská, komunikácie pracovné prostriedky, materiály, pracovné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov v § 6.

Pracoviská

Na všetky pracoviská stavebnej činnosti sa vzťahuje nariadenie vlády č. 396/ 2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko, kde v prílohe č. 3 sú uvedené požiadavky na stavenisko, napr.:

- Osvetlenie pracovísk, priestorov a komunikácií na stavenisku denným svetlom a umelým osvetlením,
- komunikácie a nebezpečné priestory,
- nakladacie plošiny a rampy,

- prvá pomoc,
- zariadenia na osobnú hygienu,
- pracoviská vo vnútorných priestoroch,
- pracoviská vo vonkajších priestoroch,
- atď.

Ďalšími predpismi, ktoré pojednávajú uvedenú problematiku sú Slovenské technické normy (STN), ktoré uplatňujú minimálnu úroveň bezpečnosti pri práci.

Práce vo výškach

V každej stavebnej činnosti je práca vo výške a nad voľnou hĺbkou (ďalej len „práca vo výške“).

Za prácu vo výške a nad voľnou hĺbkou považujeme každú prácu a pohyb pracovníka, pri ktorej je ohrozený pádom z výšky, do hĺbky, prepadnutím alebo zosunutím. Pri tejto činnosti sa musí pracovník chrániť proti pádu. Okrem toho ešte platí, že ochrana proti pádu sa musí vykonať kolektívnym alebo osobným zabezpečením nezávisle od výšky na všetkých pracoviskách a komunikáciách nad vodou alebo inými látkami, kde pádom hrozí nebezpečenstvo poškodenia zdravia, napr. kovové, ostré a trieštivé predmety alebo horúce, leptavé a jedovaté látky a od výšky 1,5 m na všetkých ostatných pracoviskách a komunikáciách.

Ochrana proti pádu od výšky 1,5 m sa nevyžaduje, ak je pracovisko alebo komunikácia na ploche so sklonom menším ako 10° vymedzené jednotyčovým ohrađením predsađeným od hrany pádu najmenej 1,5 m; alebo pracovisko vo vnútri objektu je najmenej 0,6 m pod korunou steny, na ktorej sa pracuje a postupne sa zvyšuje. Na plochách so sklonom viac ako 10° musí byť kolektívne zabezpečenie po celej dĺžke hrany pádu v smere sklonu.

Nebezpečenstvá a ohrozenia súvisiace s prácami vo výškach

Uvažujeme o vhodnom spôsobe ochrany proti pádu tým, že uvedieme správne spôsoby ochrany pádu osôb na pracoviskách s rozdelením do skupín:

1, Najbezpečnejším a najvhodnejším systémom je zriaďovanie **pevných zábradlí a ochranných konštrukcií** tam, kde môže dôjsť k pádu z výšky. Zábradlia musia byť dostatočne pevné a vysoké, aby dosahovali 100 cm nad úroveň podlahy. Konkrétne podmienky na inštaláciu, výrobu a skúšanie zábradlí sú uvedené v technických normách.

Ochranné konštrukcie je vhodné montovať na miestach s opakovaným pohybom pracovníkov, v prípade dlhodobých prác. Typy a parametre rôznych kolektívnych ochranných prvkov bývajú zahrnuté v konštrukčnej dokumentácii, prípadne v projekte a technologickom postupe.

2, Pri montáži **záchytnej konštrukcie**, tá sa nesmie inštalovať nižšie ako 1,5 m pod úrovňou práce. V prípade, že podmienky pracoviska neumožnia dodržať túto vzdialenosť, musí byť každý pracovník vybavený aj ochrannými prostriedkami proti pádu.

3, **Ochranné bezpečnostné siete** určené na zachytenie pádu osôb sú vhodným ochranným prvkom pri práci viacerých pracovníkov na miestach s rizikom prepadnutia cez konštrukciu, prípadne cez otvory v pracovnej podlahe. Dôležitou informáciou pre používateľa je nevyhnutnosť pravidelnej kontroly siete počas používania. Ochranné bezpečnostné siete sa montujú na dostatočne pevné časti nosnej konštrukcie tak, aby sa padajúca osoba nemohla zraniť.

4, Ďalším ochranným systémom sú **kryty a poklapy** na otvoroch väčších ako 25 cm, s nosnosťou minimálne 200 kg. Zaisťujú ochranu pracovníkov pred prepadnutím cez otvory v konštrukciách, preto musia mať nešmykľavý povrch a dobrú stabilitu pri umiestnení na pracovisku.

Poslednou možnosťou ochrany pracovníkov pri pohybe a práci vo výškach je použitie osobných ochranných prostriedkov určených na ochranu proti pádu.

Kolektívne ochranné opatrenia (zabezpečenie)

Kolektívne zabezpečenie je také technické opatrenie, ktoré svojou konštrukciou zabraňuje pracovníkom pád z výšky a do hĺbky. Sú to: poklapy, ochranné zábradlie, ochranné ohradenie, záchytné ohradenie, ochranné striešky, záchytné striešky, ochranné lešenie, záchytné lešenie, ochranné siete, záchytné siete. Aby plnili svoj účel, musia byť dostatočne pevné, odolné proti vonkajším silám a poveternostným vplyvom a spoľahlivo upevnené, aby preniesli skutočné zaťaženie. Konštrukcia týchto technických opatrení musí byť preukázaná výpočtom alebo iným záväzným podkladom.

Osobné ochranné opatrenie (zabezpečenie) pracovníkov sa musí použiť v prípade, keď nie je možné použiť kolektívne ochranné opatrenie (zabezpečenie)

Ináč povedané

Kolektívne ochranné opatrenie (zabezpečenie) musí mať prednosť pred individuálnym ochranným opatrením (zabezpečením)

Prostriedky osobného zabezpečenia

Bezpečnostný postroj

